

«Russian Salmon» in Sør-Varanger

Rolf E Sch Kollstrøm

Norwegian Association for Hunters and Anglers

Non-governmental organization

* 117 000 members in
Norway

* 580 local units

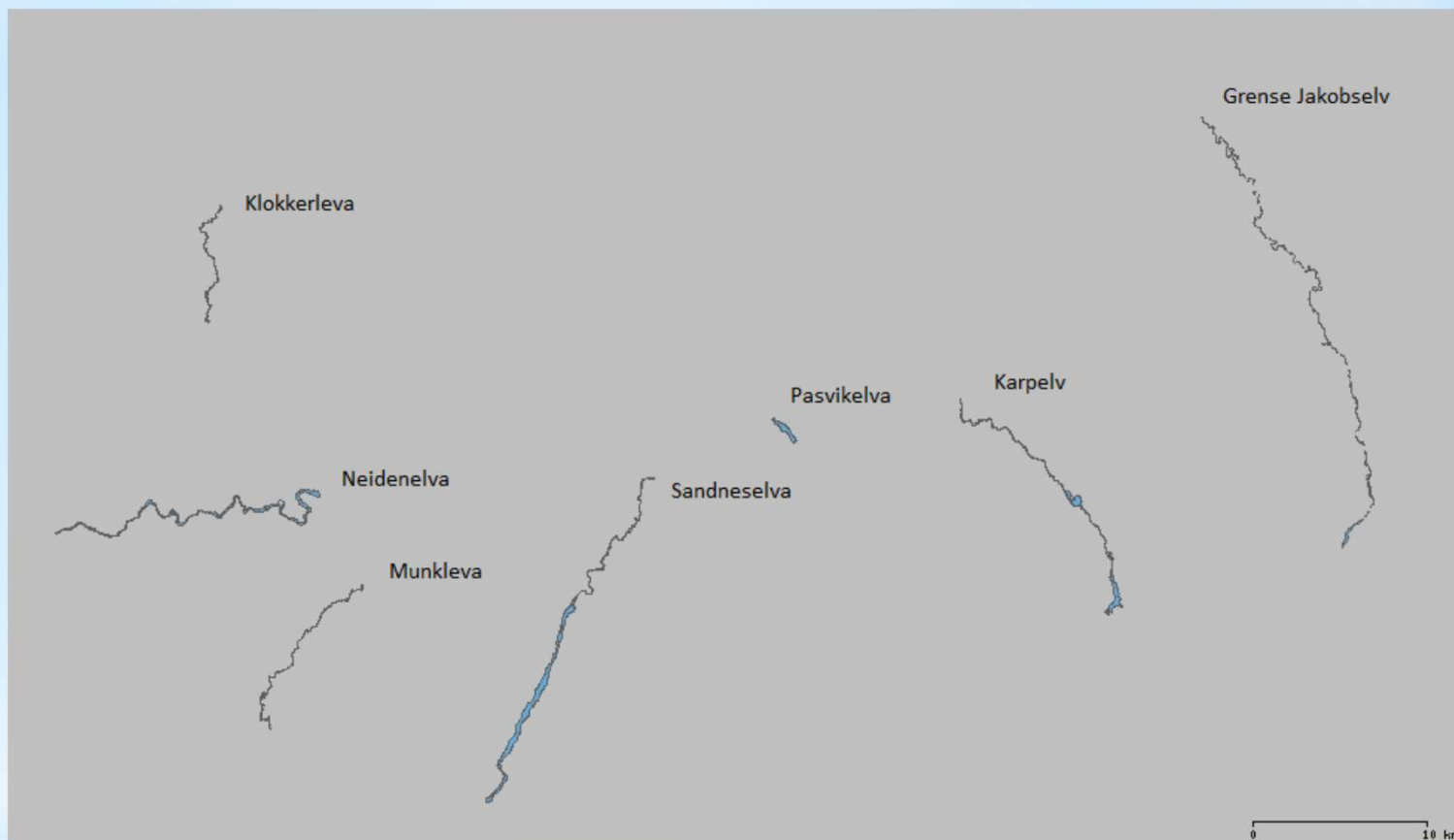
* NJFF Finnmark
29 local units
ca 3 600 medlemmer.

* Sør-Varanger JFF
570 members
(ca. 850 members S-V)

Reported Catch rodfishing 2017

Grense Jakobselv: 526 Atlantic salmon; 1580 kilo (70 Pink salmon)

Karpelva: 47 Atlantic Salmon; 91 kilo

Munkelva: 174 Atlantic Salmon; 401 kilo

Klokkelva: 72 Atlantic salmon; 136 kilo

Official information Norwegian government 1961
Monitoring after Pink salmon spawning 1960
Ministry of Agriculture

Oslo, juli 1961.

Sender i dag ~~som særlig ekspedisjon~~ 10
eksemplarer av en folder (brosjyre) om pukkellaks og vanlig
laks.

Denne trykksak skal spres så godt og så snart
det lar seg gjøre, bl. a. ved fordeling på møter, utlegging
i forretninger og andre steder hvor folk møtes.

Jeg ber foreninger, laget, administrasjonen
være behjelpelig med dette.

Landbruksdepartementet.
Inspektøren for ferskvannsfisket.

Ingen vet med sikkerhet enda hva overføringen
av pukkellaks og chum til våre farvann vil føre til.
Det er konstatert at pukkellaksen har gytt i flere
elver høsten 1960, men hvorvidt dette vil føre til
en bestand vet en ikke. Det er imidlertid av aller
største interesse å følge med i utviklingen så godt
det lar seg gjøre, og til det trenger en hjelp fra
alle som fisker eller omsetter disse nye artene, og

It has been found that the Pink salmon has
spawned in several rivers in the autumn of 1960,
but whether this will lead to a stock, one does not
know. However, it is of utmost importance to keep
track of developments, and we need help from
anyone fishing or dealing with these species.

Øverst: Pukcellaks i blank havdrakt.
I midten: Hann og hunn av pulcellaks.
Nederst: Chum-laks.

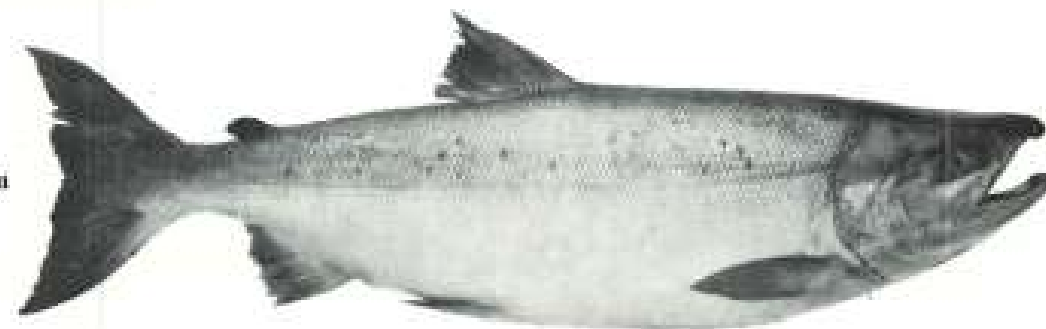
Pukcellaks — pink — (*Oncorhynchus goriscchia*). Kroppen er noe flattrykt fra sidene. Svart snut og lase skjell, i sidelinjen 110—120 stikker. Tannene er små og tette. Ryggen er blåsvart (metallisk) — sidene sølvglans. På ryggen kan det være en del litt store mørke flekker. På rygg- og halefinne er det mange små, runde eller oval, mørke flekker. Skjettet er rødt. På tid før gytingen blir hannene på stor pukk på ryggen, og fela. I gyttiden er hannene pukkete på sidene, mens kvinnene blir mer grønne. Ungene har ikke fingermark på sidene.

Ung (*Oncorhynchus keta*). Også kvinnene er noe flattrykt fra sidene. Skjellene er adskillig større enn hos pink, men noe mindre enn hos vanlig laks, fra 120 til 151 i sidelinjen. (Vanlig laks har 129 skjell i linjen over sidelinjen). Tannene er kraftige. Ryggen er blåsvart (metallisk) med noen få små mørke prikker. Den har ikke mørke flekker på finnene slik som pinken. Bakre kant, og finnene av halefinnen er mørke.

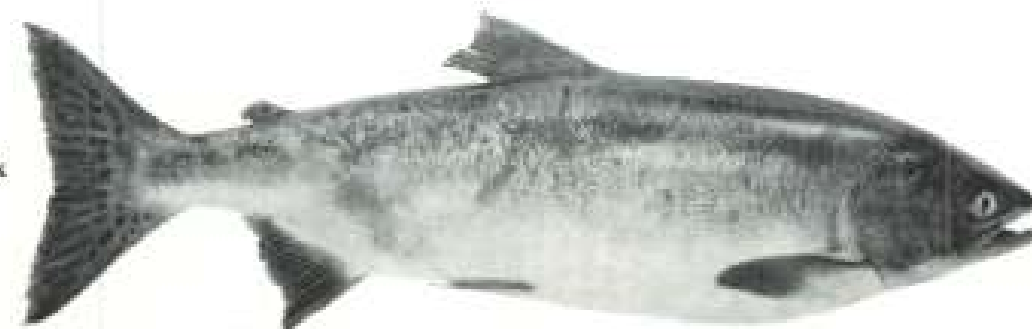
I poakene tror en at pukcellaksen skal komme kjennet fra alle våre andre fiskerier på den noe flattrykte kroppen, og på de tydelige flekkene på rygg- og halefinne. Chummen (*keta*) skulle kunne kjennet på at også den har noe flattrykt kropp, at den praktisk talt mangler mørke flekker og prikker og på den store halefinnen med de spisse og mørke finnene.

Foto O. Mathiesen.

Chum

Pink

PUKKELLAJS og VANLIG LAKS

UTGITT AV INSPEKTØREN FOR FERSKVANNFISKEET
LANDBRUKSDEPARTEMENTET — OSLO DEP.

Sommeren 1960 var det vanlig å se meldinger i avisene om fangst av såkalt «russelaks». Fangstmeldingene kom mest fra Nord-Norge, særlig Finnmark, men flere ble fanget i Trøndelag, og sikre meldinger kom helt syd fra Bergenskanten. Sannsynligvis ble «russelaksen» fanget så langt syd som ved Haugesund, ja, muligens helt syd på Jæren.

Den er ellers fanget både ved Island og i Skottland. Det er således sikkert nok at den har spredt seg svært langt sydover fra utsettingsstedene.

Navnet «russelaks» har den fått fordi det er russerne som har overført den til atlantisk farvann. Den hører ellers hjemme i det nordlige Stillehav, og det amerikanske navnet på den er pink salmon, eller humpback, på latin kalles den *oncorhynchus gorbuscha*. Navnene «humpback» og «gorbuscha» betyr pukkel (rygg). Russerne har også overført en annen av stillehavslaksene, chum salmon, på latin *oncorhynchus keta*, men denne arten har hittil neppe vært fanget hos oss. Begge disse artene står systematisk sett fjernt fra den atlantiske laksen (*salmo*). Vår vanlige aure er en meget nærmere slektning av laksen enn *oncorhynchus*-artene er. En burde derfor helst ikke bruke laksenavnet på disse nye artene i faunaen vår. Det skulle være greit nok å kalle fiskene pink og chum, ellers er det sannsynlig at navnet pukkelaks vil slå gjennom hos oss.

De russiske utsettingene har vært gjort i meget stor målestokk. I perioden 1956–1959 ble det i alt satt ut 48,4 millioner yngel av pukkelaks og 12,7 millioner yngel av chum (*keta*). Forsøket har slått så godt an at russerne nå øker den årlige utsettingen av pukkelaks til 50 millioner. En må derfor vente langt større fangster på norskekysten i de kommende år enn en hittil har hatt.

I stillehavsområdet gyter begge artene vanligvis nær elvemunningene, og pukkelaksen også i selve brakkvannsområdet. Yngelen går i disse tilfellene fort ut i havet, ofte før plommesekken er helt resorbert. De beskatter da svært lite de næringsdyrene som produseres i elva. Når russerne har valgt å overføre pukkelaks og chum er det nettopp på grunn av disse egenskapene. En skulle derfor vente at konkurransen ble liten mellom vår vanlige laks og de innplantede artene.

Nå finnes det imidlertid vassdrag både i U.S.A. og Canada hvor pukkelaksen i alle fall gyter opptil 300 km fra munningen. Om chum blir det opplyst at den også i en del tilfelle kan vandre langt oppover i elvene for å gyte. I de tilfellene hvor rognen blir lagt langt fra sjøen, kan yngelen bruke adskillig tid på nedvandringen, og i slike tilfelle kan det bli merkbar næringskonkurranse med vår vanlige lakseyngel.

De russiske utsettingene har vært gjort i elvene på Kola-halvøya, altså i elver som ligger nokså nær opp til norskekysten. De observasjonene som er gjort i de russiske elvene har den største interesse for oss, fordi det er sannsynlig at de nye artene vil oppføre seg noenlunde slik hos oss som de gjør i Russland.

I Russland har det vært konstatert oppgang av de nye artene i langt flere elver enn de ble utsatt i. I alt ble det høsten 1960 iaktatt en oppgang av 66 110 fisk fordelt på 23 elver. Fiskene har således hatt sterk tendens til å spre seg også på russisk område.

I de nedre deler av Kolaelven hadde pukkel-yngelen ved utvandringen en gjennomsnittsvekt av 1,1 g og en lengde av 5,0 cm. Det vil si at de i noen grad må ha beitet i elven. Enkelte eksemplarer vandret ikke ut før i august måned, og disse hadde en lengde av hele 7,7 cm og en vekt av 3,9 g.

Chum-yngelen nådde i enkelte tilfelle en lengde av 9 cm og en vekt av 7,5 g. I en viss utstrekning har således både pukkel- og chum-yngelen utnyttet næringsdyrproduksjonen i elven. Pukkelaksen blir kjønnsmoden ved en alder av vel 2 år og går da opp i elvene for å gyte. Vanlig vekt er 1,5–2,5 kg, altså omlag tertvekt. Det har imidlertid vært fanget eksemplarer med vekt på hele 5 kg.

Chum blir vanlig kjønnsmoden ved fireårs alder og veier da fra 4 til 9 kg, men kan veie helt opp til 15 kg.

Dette at all pukkelaks blir kjønnsmoden og gyter ved to-årsalder (det er bare konstatert ett unntak fra denne regelen, en på 3 år), og at all yngel går ut av elven i løpet av første sommer gjør at elvene får to helt uavhengige pukkelaksstammer. Vanligvis er den ene stammen, enten den som forekommer

i år med like tall eller den som forekommer i årene med ulike tall, helt dominerende. Ja, i enkelte elver opptrer arten praktisk talt bare annet hvert år.

Etter de meldingene en hittil har fått har kvaliteten på pink fanget i sjøen vært meget god. Den har da også stort sett vært solgt for tertpris. Når den har stått en tid på elv, har kvaliteten gått fort nedover.

Ingen vet med sikkerhet enda hva overføringen av pukkelaks og chum til våre farvann vil føre til. Det er konstatert at pukkelaksen har gytt i flere elver høsten 1960, men hvorvidt dette vil føre til en bestand vet en ikke. Det er imidlertid av aller største interesse å følge med i utviklingen så godt det lar seg gjøre, og til det trenger en hjelp fra alle som fisker eller omsetter disse nye artene, og fra alle som ellers har observert ting av interesse. *Særlig viktig er alle iakttagelser av forekomsten i elver, og her har det stor interesse å få rapporter om funn også av død fisk.* Både pukkelaks og chum dør etter gytingen, og finner en døde fisk utpå høstparten er det sannsynlighet for at de har gytt.

Ellers er en interessert i at alle som fisker pukkelaks eller chum oppgir til Inspektøren for ferskvannsfisket, Landbruksdepartementet, *hvor mange fisk av hver sort de har fått, vekten av fangsten, hvor fangsten ble gjort og når den ble gjort, og hvilket redskap som var brukt.* I tilfelle det er mulig vil en gjerne få oppgitt fiskens kjønn, dessuten hvordan kvaliteten på kjøttet har vært, og hvilken pris en har oppnådd for den.

Av alle som har omsatt disse artene er en interessert i å få vite hvor stor omsetningen har vært, og tiden for innkjøpet. — Det har vært en del usikkerhet i en del tilfelle om det har vært vanlig laks eller aure, eller en av *oncorhynchus*-artene. En håper at illustrasjonene og de korte beskrivelser i denne folder kan føre til at forveksling unngås.

Elvenes - Pasvik river mouth, August 1971

Kirkenes, torsdag 5. august 1971. Argang 22.

FISKELIV OG FISKEGLEDE

Fra tidlige morgen til sene kvelden er det et yrende liv ved Elvenes. Optimistiske sportsfiskere står gjerne hele dagen her og frister fiskerlykken, og det hender at en og annen russelaks går på kroken.

Sør-Varanger Avis 1972

Ingen russelaks denne sesong

Laksesesongen er nu over for denne gang, og utbyttet i Sør-Varanger ble vel heller magert for de aller fleste fiskere. Russelaksen, som det ifjor var så meget av på slutten av sesongen, har i år ikke vært å se. Det er et meget merkelig fenomen.

12.08.1971

SØR-VARANGER AVIS

FORTSATT FISKE I PASVIKELVEN

Fiske i Pasvikelven ved Elvenes fortsetter og på ovenstående bilde ser vi et helt regiment av sportsfiskere i alle aldre prøve sin fiskelykke. En og annen russelaks blir også fortsatt hengende på kroken, får vi opplyst.

2017 Taken by surprise

Net fishing licence from the
County Governor

Karpelva 8th -9th of
August 2017

Anders Mikkola

9. august 2017 · 🌐

Status KARPELVA. Tatt 35 Russelaks i går og 50 i dag. De har heldigvis ikke gytt enda men ikkje bra.

Tar ut russelaks

Her ser grunneier Anders Mikkola til at Kåre Johansen (til venstre i elva) og Torbjørn Robertsen får flest mulig russelaks i nota. FOTO: Privat

i løpet av to kvelder har en trio fiskeentusiaster i Karpelva tatt ut nærmere 90 russelaks.

Klokkerelva August 2017
50 Pink salmon caught in nets

*Sandneselva

 Sandnes Idrettslag har lagt til 2 nye bilder: ...
5. august 2017 · 🌐

Guttan fra fiskeutvalget Bjørn, Markus og Hans. Har dratt i land 50 russelaks/pukkelaks, på noen timer i dag. Men det står nok en god del igjen. Blir å holde på langs hele elva de neste ukene, da gytingen er i full gang. Takker for tipset vi fikk fra en fisker som hadde fått 11 Pukkellaks.

Liker Kommenter Del

👍👤👤 Erling Noste, Linda Hølvold og 65 andre Relevante kommentarer ▾

 Sandnes Idrettslag er på Sandnesdalen. ...
17. august 2017 · Bjørnevån, Finnmark · 🌐

I dag var noen biologer å telte russelaks i Sandneselva i en strekning på 1,5-2km telte de 84 russelaks og tok ut 20 med harpun. De synes vi i fiskeutvalget hadde gjort en god jobb. Det totale nå er 204 mest med garn og Audun har tatt 51 på stang 😊

Observed and killed with harpoon in 2017.
Source: Naturtjenester i Nord.

Vassdrag	Dato	Strekning (km)	Villaks	Ørret	Røye	Oppdrettslaks	Pukkellaks	Uttak pukkellaks	Reduksjon	Andel pukkellaks
Grense Jakobselv	23.8.	20,50	165	7		1	565	20	4 %	77 %
Karpelva	17.8.	1,50	3				150	50	33 %	98 %
Sandneselva	17.8.	1,50		4			84	20	24 %	95 %
Munkelva	17.8.	0,15					5		0 %	100 %
Neiden	17.8.	0,15	4	5			50	10	20 %	85 %
Klokkelva	17.8.	0,30					20		0 %	100 %

Snorkeling-counting by divers
13th of september 2016 Grense Jakobselv
 513 Atlantic salmon, 14 farmed salmons,
 13 sea trouts.
 443 Atlantic salmon reported caught
 rodfishing (46,3 %) of a total run of 956
 Atlantic salmon

- * Identity and passion for the river are in relation to the endemic Atlantic salmon. What happens in the river when the amount of spawning Pink salmon is so great?
- * How do we handle large amounts of Pink salmon caught by net?
- * Sør-Varanger JFF will alone not have the capacity to effectively decimate Pink salmon by similar ascent in the years ahead.

